

VREDESKOERIER

't KAN ANDERS

TIJDSCHRIFT VOOR EEN LEEFBARE WERELD

Los nummer:

Magazine-editie
(12 pagina's) € 1,50

Mini-editie
(4 pagina's) € 0,50

UITGAVE: PAIS, HUMANISTISCH VREDESBERAAD & HAAGS VREDES PLATFORM, JAARGANG 26, NUMMER 9, DECEMBER 2003

De nieuwe kernwapenwedloop

Momenteel komt het onderwerp 'kernwapens' in de westerse publieke opinie slechts op één manier aan de orde: namelijk de mogelijkheid dat deze massavernietigingswapens worden ontwikkeld door een land buiten de westerse machtsblokken, zoals Iran of Noord-Korea. De gerechtvaardigde zorg over deze ontwikkelingen benevelt het zicht op een ander feit, namelijk de voortgezette rol van kernwapens in de bewapening van de vijf 'officiële' kernwapenstaten en een drietal niet-erkende nucleair bewapende landen: Israël, India en Pakistan.

Nog ernstiger is de veranderende rol die deze wapens spelen in de militaire doctrine van onder andere de VS, Rusland en vermoedelijk ook Frankrijk. Tijdens de Koude Oorlog had men het nog over wederzijds verzekerde afschrikking. Die theorie, die gebaseerd was op de veronderstelling dat kernwapens een te gruwelijk wapen waren om in te zetten, waardoor de bezitters elkaar 'ontmoedigen' om ze te gebruiken, was altijd al een zeer wankel basis om de overleving van de wereld op te baseren. De laatste tijd is deze inzetdoctrine echter veranderd, dan wel aangepast, om kernwapens 'bruikbaar' te maken.

Mini-kernwapens

Het septembernummer 2003 van Vredeskoerier 't Kan Anders vermeldt enkele achtergronden van deze technologische ontwikkeling. Grote kernwapens zijn onbruikbaar, dus zijn ze ook niet praktisch als afschrikmiddelen tegen de nieuwe dreiging: ondergrondse productiefaciliteiten van massavernietigingswapens, commandobunkers van regeringen van 'boevenstaten', opslagplaatsen. De tweede reden van de voorstanders van de nieuwe mini-kernwapens is dus dat ze worden gezien als 'gelooftwaardige' bluff. De tegenargumenten, die ook door een deel van de Democratische Partij in het Amerikaanse Congres de afgelopen zomer naar voren zijn gebracht, luiden dat het maken van zulke kernwapens in feite een gevaarlijk signaal op zich is, dat een 'bruikbaar' kernwapen de nadruk op 'warfighting capability' versterkt en dat de grens met niet-nucleaire wapens vervaagt. *Bovendien was het politieke signaal aan de rest van de wereld zeer helder: de VS eist het recht op om nieuwe kernwapens te ontwikkelen terwijl het een bijzonder intensief beleid voert om andere landen te beletten hetzelfde te doen.*

Begin november werd duidelijk dat de oppositie voor een deel was mislukt. De Senaat keurde de uiteindelijke versie goed van wetgeving die de financiering van onderzoek naar mini-kernwapens mogelijk maakt. Hoewel het nog niet toegestaan is om proefexemplaren van zulke kernwapens te gaan bouwen, werd desalniettemin een belangrijk wetsartikel dat de ontwikkeling van kernwapens met een beperkte explosieve capaciteit verbod, ingetrokken. Bovendien werd besloten de voorbereidingen te verbeteren om een kernproef te kunnen houden binnen een periode van 24 maanden.

De ontwikkeling van nieuwe kleine kernwapens is een gevaar voor verdere proliferatie en legt de bijl aan het verdragenstelsel.

den. De VS weigert het kernstopverdrag te ratificeren en handhaaft alleen een unilateraal moratorium, een onverplichtende, eenzijdig uitgeroepen stop op kernproeven. Dat moratorium kan op elk gewenst ogenblik worden ingetrokken als stap naar een kernproef met de nieuwe wapens, waarvan er meerdere typen in petto zijn.

De eerste klap-doctrine

Deze ontwikkeling staat niet op zichzelf. Algemeen bekend is de ontwikkeling van een bijbehorende 'aangepaste' nucleaire doctrine, zoals vorig jaar bekend gemaakt in diverse Amerikaanse beleidsdocumenten. Gezien de verspreiding van de technologie van massavernietigingswapens wil men de

Vervolg op pagina 6

Actie bij ambassade VS

In de late ochtend van 7 november voerden twee vredesvrouwen actie bij de VS-ambassade in Den Haag. De actie verliep als volgt: één van de twee verschijnt bij de ambassade met een tekstbord; voorbijgangsters betuigen hun instemming. Lees verder op pagina 3. Foto: Boyd Noorda.

Met 'Peace Brigades International' in Colombia

Wellicht, lezeres of lezer herinnert u zich nog de artikelen van Heleen ter Ellen in diverse edities van dit blad in 2002. Zij werkte toen als oorlogs-waarnemerster in Palestina, uitgezonden door 'United Civilians for Peace-UCP'; haar thuisbasis was de Palestijnse stad Ramallah. Een jaar later, sinds april 2003, doet zij enigszins vergelijkbaar werk in het door burgeroorlog geteisterde Colombia. Hierbij een door haar afgelopen oktober geschreven impressie.

Precies een half jaar draai ik nu mee in PBI (Peace Brigades International)-Colombia, in de regio Urabá, tegen de grens van Panama aan. (1) Het is het rijkste hoekje van Latijns Amerika met veel natuurlijke hulpbronnen boven en onder de grond. Niet voor niets zit PBI hier. Vreselijk veel mensen werden hier verplaatst of vermoord. Sommigen keerden terug, zoals een deel van de mensen uit de regio Cacarica.

Sinds augustus zit ik twee weken per maand letterlijk met mijn 'poten in de modder' in die prachtige streek midden in het tropisch regenwoud. In 1997 werden duizenden mensen, Afrikaanse afstammelingen, hier verdreven door geweld van het leger en de paramilitairen, in een operatie die heel prozaïsch 'Operatie Genesis' wordt genoemd. Tijdens een vreselijke tijd van 3 jaar in een lugubere sporthal in het stadje Turbo, besloten zo'n 1500 Afro-Colombianen zich te organiseren onder de naam Cavida: Comunidad de Autodeterminación, Vida y Dignidad. (2) Dankzij de hulp van de NGO 'Justicia y Paz' - die wij ook begeleiden - eisten zij het recht op zelfbeschikking en leven in waardigheid op. De toenmalige regering sloot een overeenkomst met hen. Ze kregen hun land terug en mochten zich opnieuw vestigen in hun geboortestreek.

Twee gemeenschappen herrezen: 'Nieuw Leven' en 'Hoop op God'. De inwoners leven volgens enkele strikte normen, waaronder de weigering om met welke gewapende persoon of groep dan ook (inclusief het leger) te maken te hebben. Dankzij onder meer de aanwezigheid van PBI en daarmee de politieke steun vanuit het buitenland hebben deze gemeenschappen totnogtoe kunnen overleven. Of Cavida met PBI de regering van Uribe zal overleven is een vraag die ons allen bezighoudt. Over een half jaar weet ik vast meer.

Heleen ter Ellen

- 1) Heleens activiteiten in Colombia worden ondersteund door BurgerVredesTeams-Nederland (BVTN), tot 1 juli 2003 een aparte stichting, die fuseerde met het Nederlands Expertisecentrum Alternatieven voor Geweld (NEAG), Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam; 020-6705295 / 06-55566205
- 2) Autonome gemeenschap Leven en Waardigheid

Bron: halfjaarlijkse nieuwsbrief (november 2003) van het NEAG.

Heleen ter Ellen

Essay-wedstrijd 'Vredescultuur'

In het kader van de oproep van de VN om een 'Cultuur van Vrede en Geweldloosheid' te bevorderen organiseert het Humanistisch Vredesberaad (HVB) een essaywedstrijd over dit onderwerp. In juni '04 maakt een deskundige jury bekend welk essay wint; bij die gelegenheid wordt tevens de prijs voor Vredesjournalistiek 2004 uitgereikt. Het winnend essay wordt gepubliceerd in het tijdschrift 'De Humanist'.

Bent u een aankomende journalist, niet ouder dan 25 jaar, dan kunt u uw essay - max. lengte 2500 woorden - tot uiterlijk 1 maart 2004 insturen naar r.heyne@freeler.nl

Info: Anke Polak (HVB-voorzitter; 071-3013150) of Rein Heijne (010-4049148)

Stuur kerstgroet naar een gevangene voor de vrede

Er is een lijst beschikbaar van mensen die in verschillende landen in de gevangenis zitten omdat zij zich ingezet hebben voor de vrede. De lijst bevat zowel dienstweigeraars als actievoerders. Laat ze weten dat u achter hen staat door één of meer van hen met Kerst een kaartje te sturen.

De lijst (Engelstalig) is verkrijgbaar bij Pais, Vlamingstraat 82, 2611 LA Delft, tel. en fax: 015-212.16.94, pais@worldmail.nl.

De lijst is ook te vinden op de website van Pais: www.vredesbeweging.nl

*Met een verbijsterend oorlogsjaar achter ons, waarbij geweld gerechtvaardigd wordt geacht voor het opleggen van democratie, hebben wij toch de euvele moed om onze lezers een **GOED EN VREDIG 2004** toe te wensen.*

Aan jullie en ons zal het zeker niet liggen!

De redactie.

VREDESKOERIER

't KAN ANDERS

'tKanAnders, vredeskoerier voor een leefbare wereld, is een gezamenlijk initiatief van Pais, Humanistisch Vredesberaad en Haags Vredes Platform.

Redactie: Gerard van Alkemade (eindredacteur), Jan Baan, Koos de Beus, Kees de Boer, Boyd Noorda, Bernadette Pilanen, Anke Polak, Barbara Smedema, Jan Taat, Hans Wiebenga, Sonja van Wier.

Redactieadres: Postbus 10500, 2501 HM Den Haag, 070-3658533 (Gerard van Alkemade); bgg: 0317-427491 (Jan Baan). Epost: kopij-tkananders@ddh.nl
Kopij voor het januari/februari nummer moet 5 januari 2004 bij de redactie zijn. De verantwoording voor de geplaatste artikelen ligt bij de auteurs.

Abonnementen (informatie en administratie): Pais, Vlamingstraat 82, 2611 LA Delft, tel/fax: 015-2121694.

't Kan Anders verschijnt:

- a) 9 x per jaar als magazine van 12 blz.; oplage: 750. Jaarabonnement € 13,00. Proefabonnement (2 nrs) € 1,50;
 - b) 5 x per jaar als mini-editie van 4 blz.; oplage: 850. Jaarabonnement € 4,-. Abonneren: maak het juiste bedrag over op giro 9032987, t.n.v. 't Kan Anders, Delft. Voor lezers van v/h Haagse Vredeskoerier: giro 496449, t.n.v. Haag Vredes Platform, Den Haag. Wat u extra overmaakt wordt verwelkomd als gift voor het werk van de uitgevende organisaties!
- Productie: Haags Vredes Platform
Opmaak: Christiaan la Poutre;
Druk: Adelante. ISSN 0925-5893

Steun met uw ideeën, actievezel of bijdrage:

- Haags Vredes Platform, Postbus 10500, 2501 HM Den Haag, 070-3658533, giro 496449; haagsvredesplatform@ddh.nl; www.ddh.nl/org/hvp; vergadering: 3de dinsdag v.d. maand (niet in aug, sep), 20 u., Westeinde 58
- Humanistisch Vredesberaad, vd Duyn van Maasdamstr. 15, 1215 HS Hilversum, 035-6215817. Giro 79911 tmv HVB, Nieuwegein. www.humanistischvredesberaad.nl
- Vereniging Pais, Vlamingstraat 82, 2611 LA Delft, tel. en fax: 015-2121694, giro 4173490; pais@worldmail.nl; www.ddh.nl/org/pais

Actie bij de VS-ambassade (vervolg van de voorpagina)

De tweede activiste brengt met stoepkrijt een tekstje aan op het buitenste hek rondom de ambassade.

Foto's: Boyd Noorda

Uw actiefotograaf wordt als 'medeplichtige' gezien: 'Fotograferen op de openbare weg mag. Bovendien doe ik gewoon mijn werk, hier is mijn perskaart', Aldus Boyd.

De stoepkrijtactiviste belandde vanwege de actie bij de VS-ambassade op 7 november vijf uur in een politiecel. Hieronder een deel van haar commentaar op de arrestatie.

Eigenlijk had [de Haagse politie] al in maart bedreigd een volgende keer artikel 540 strafvordering tegen mij in te zetten. Wat inhoudt dat ze via de Officier van Justitie de zaak aan de rechter-commissaris voorleggen en deze verzoeken tot het nemen van maatregelen tegen mij. Vandaag was het voor de politie die 'volgende keer' en hebben ze de zaak aan de OVJ voorgelegd. Aan mij maakten ze duidelijk dat ze eigenlijk willen dat ik niet meer in de buurt van politiek gevoelige gebouwen kom en als ik dat verbod zou overtreden, zou ik direct naar een Huis Van Bewaring kunnen worden gebracht. Aangezien het zo'n beetje in de hele binnenstad van Den Haag en ook tot ver daarbuiten vol staat met politiek gevoelige gebouwen, zou dit neerkomen op een totaalverbod op de stad Den Haag! En dat terwijl ik alleen maar heb gekrijt. En ook mijn andere acties zijn nooit zo heel veel verdergaand geweest. Gelukkig kon de OVJ (voor deze zaak) niet instemmen met de ideeën van de Haagse politie en werd ik uiteindelijk na ruim vijf uur vrijgelaten. Waarschijnlijk is dit vooral intimidatie van de politie in mijn richting en haalt zoiets het niet voor de rechter. Maar het is al absurd dat ze zoiets proberen. De vrijheid van meningsuiting en het recht op demonstreren was al ver te zoeken in Den Haag en lijkt met dit volledig verdwenen te zijn.

Vredesdemonstratie bij OVSE-top

Aan de vooravond van de OVSE-top Maastricht, 30 november, was er een vreedzame demonstratie. Onder begeleiding van swingende sambamuziek trokken naar schatting 900 demonstranten in een kleurrijke stoet door de stad. Aansluitend vond er op de Griend een manifestatie plaats met verschillende sprekers die hun mening gaven over de 'oorlog tegen het terrorisme', een van de hoofdpunten op de agenda van de OVSE-conferentie.

Info: www.enmasse.tk, Indymedia.nl/en/Liege.indymedia.org

Keer het Tij: landelijke actiedag donderdag 18 december

Als vervolg op de grote demonstratie van 20 september jl., waar 25.000 mensen aan deelnamen, organiseert platform Keer het Tij op donderdag 18 december 2003 een landelijke actiedag in tientallen steden.

Ook de vakcentrale FNV steunt de actie. Federatiebestuurster Agnes Jongerius schrijft aan de regiokantoren en alle leden van woonafdelingen en plaatselijke afdelingen van FNV-bonden: 'Het op 14 oktober bereikte onderhandelingsresultaat is aan alle

leden voorgelegd. Inmiddels is bekend dat een meerderheid akkoord gaat met dit resultaat. Dit betekent niet dat de FNV nu geen kritiek meer heeft op het kabinetsbeleid. Op tal van punten zijn we het nog steeds oneens met het beleid van dit kabinet. De FNV vindt dat het ook socialer, beter kan op het terrein van milieubeleid, de armoedebestrijding en de bezuinigingen in het openbaar vervoer. Daarom wijzen wij u van harte, mede namens de Federatieraad, op de mogelijkheid om op lokaal niveau samen te werken met Keer het Tij aan lokale acties tegen het kabinetsbeleid. Deze acties vinden plaats op 18 december a.s.'

Overzicht acties 18 december (stand van zaken 29 november)

- Den Haag, 19:00 - 21:00 demonstratieve bijeenkomst op Het Plein voor de Tweede Kamer. Sprekers en dichters vertellen wat de bezuinigingen op de sociale zekerheid, de gezondheidszorg en vluchtelingen en migranten voor hen tot gevolg hebben; ook is er aandacht voor de oorlogspolitiek van het kabinet.
- Enschede, 19:00 - 21:00, actie op het Heekplein. Kraam, stellingen waarbij het publiek kan kiezen met transparante buizen en ballen
- Leeuwarden, 19:00 - 19:45, fakkeloptocht, symbolische uitreiking van kerstpakketten met een sigaar uit eigen doos door de kerstman en een gespeelde Balkenende en Zalm.
- Maastricht, 15:30 - 19:30, activiteiten op het Onze Lieve Vrouweplein en van 20:00 - 22:00 uur, in zaal Kumulus, Herbenustraaf: sociaal forum. Debat met ervaringsdeskundigen uitkeringsgerechtigden, lokale fractieleiden politieke partijen en wetenschapper René Gabriëls.
- Tilburg, 19:00, actiedag op De Heuvel. Fakkelwake, debat en een straatprotest met lege potten en pannen, klagmuur, en infomarkt.
- Zutphen: straattheater, kunstwerk, petitie, 'solidariteits'- kaarsen, het groot dictee der saamhorigheid, fakkeltocht.

Info: Keer het Tij, Postbus 59606, 1040 LC, Amsterdam, 020-6891469 of 020-6897555. www.keerhettij.nl, info@keerhettij.nl

Een laatste gebod

'...Het volk! Het brave volk dat nooit schuld heeft omdat het arm, onwetend en onschuldig is! Het brave volk dat altijd vrijgesproken wordt omdat het wordt uitgebuit, gemanoeuvreed, onderdrukt! Alsof de legers alleen uit generaals en kolonels waren samengesteld! Alsof er om oorlog te voeren en op weerlozen te schieten en steden te verwoesten alleen chefs van de generale staf waren en verder niet! Alsof de soldaten van het vuurpeloton dat mij moest fusilleren geen zonen van het volk waren! Alsof degenen die mij martelden geen zonen van het volk waren...' (betoog van Alekos in de roman 'Een man' van Oriana Fallaci)

De afgelopen gedenkwaardige zomer van 2003 was vooral een periode die uitnodigde tot bespiegelingen. Bespiegelingen? Jazeker, feestjes te kust en te keur immers! De een had blote stringpret aan het strand, de ander legde het loodje in een bejaardencel... elk ontdekte zijn eigen surprise... Wie daar zo'n beetje tussenin zweefde was te vinden op het Zandvoortse circuit, als toerist langs de Mokumse Wallen of op de eigen gazons tijdens avondlijke retraites met een glas rosé onder handbereik. Bespiegelend? Filosoferend? Geloof u dat? Al was tijdens het hitteoffensief het journaalnieuws over Afghanistan, Irak of Liberia nog zo snel, ons persoonlijk lief-en-leed achterhaalde 's werelds sores wel. Mijmeren doet deugd maar moet wel leuk blijven.

Ook dit vredesbladcolumnpje mag niet wegzakken in lauwe dagdromen; hoe graag zou ik echter kritischer tekeer willen gaan, heftiger en overtuigender om het ware 'volk' te bereiken.

Wat roept Alekos ons toe?

'...Alsof men de vrijheid zou kunnen vermoorden zonder de toestemming van het volk, zonder de lafheid van het volk, zonder het stilzwijgen van het volk! Wat wil volk zeggen?!? Wie is het volk?!? Ik ben het, het volk! Het zijn de weinigen die strijden en ongehoorzaam zijn, het volk! Zij zijn geen volk! Zij zijn kudde, kudde, kudde!'

Langzamerhand ben ik uitgepraat, het is maar enkelen gegeven om een hartstochtelijke noodkreet de wereld in te werpen of, beter nog, een nuchtere integere visie naar voren te brengen (het was de laatste zomer van David Kelly!). Mijn zachtmoedig prevelen bleef behelpen en bracht hooguit een glimlach teweeg. Op een goed of kwaad moment geeft een dolende ziel er de voorkeur aan om te gaan zwijgen... zonder overigens het denken te vergeten, het oordelen, het verdedigen van wat waardevol is.

Woordloos alert blijven, dat is thans voor mij een laatste gebod.

Miep

Geheimzinnigheid over

Op 19 november, voorafgaand aan het debat de volgende dag tussen Kamer en regering over het Nederlandse exportbeleid, bracht de Campagne tegen Wapenhandel daarover een persbericht uit. Hierbij een deel van de tekst.

In een brief aan Den Haag vroeg de Campagne tegen Wapenhandel om serieuzere aanpak van de controle op wapenhandel. Een eerste stap vooruit zou een veel duidelijker rapportage

Mieps laatste column

Na lezing van Mieps column, was het u al duidelijk: ze houdt ermee op. Bij de column stuurde ze ons een kattenbelletje: 'Vredesvrienden, dit is dus mijn laatste column. Er moet eens een ander komen, vind ik. Maar als zich weer eens iets "aparts" voordoet bij tijd en wijle, dan weet ik jullie te vinden. Accoord? Ik ga weg, maar niet helemaal. Vr. groet, Miep.'

Wij putten hoop uit Mieps laatste zinnetje, maar helaas, haar jarenlange vaste bijdragen zijn we kwijt. Het waren geenszins 'lauwe dagdromen'; ze blonken uit door hun 'nuchtere integere visie'. Wij en veel lezessen en lezers werden bekoord door Mieps puntigheid. Moge zij ons nog veelvuldig vergasten op haar pennevruchten!

De redactie

aan het parlement zijn. Vooralsnog probeert de regering de discussie over het Nederlandse exportbeleid uit de weg te gaan door het merendeel van de informatie vertrouwelijk achter gesloten deuren te bespreken. Campagne tegen Wapenhandel vindt dat een goede parlementaire controle in de weg staan. Bovendien is die geheimzinnigheid overbodig en achterhaald.

Als bewijs daarvoor noemt de Campagne tegen Wapenhandel het omvangrijke dossier exportgegevens dat zij samen met VPRO's Argos in het kader van de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) boven water heeft gekregen. De Campagne beschikt daarmee over aanzienlijk veel meer informatie dan Kamerleden tot hun beschikking hebben. Ook ontbreekt het stempel 'vertrouwelijk', waarmee parlementariërs al jaren de mond gesnoerd wordt.

Het openbare rapport wapenexportbeleid dat de overheid jaarlijks produceert is zó algemeen dat het in vergelijking met andere Europese landen gerust mager genoemd mag worden. Waar elders orders met naam en toenaam genoemd worden, staat het merendeel van de Nederlandse exporten onder de noemer 'onderdelen en componenten'. Daarnaast blijkt een enorme hoeveelheid militaire goederen en diensten zonder enige vorm van controle geëxporteerd te kunnen worden.

Overzicht rechtszaken

Rechtszaken maken deel uit van de strijd. Aanwezigheid op de publieke tribune wordt op prijs gesteld. Houdt Akties tegen Kernwapens op de hoogte van dagvaarding, boetes, schikkingsvoorstellen, seponeringen, uitspraken enz.. Schrijf of bel ATK, Spijkermakersstraat 28, 2512 ES, Den Haag, tel. 070-3890235. Financiële steun op rekening 30.87.39.744 van Akties tegen Kernwapens, Bolsward

- Op 4 november moest 1 vredesactiviste voor de Haagse politierechter verschijnen vanwege haar actie op 5 december 2002 tijdens het bezoek van de VS-onderminister van buitenlandse zaken die Nederlandse steun voor de Irak-oorlog kwam organiseren. Haar wordt verstoring van de openbare orde ten laste gelegd. Tijdens de zitting bleek de rechter niet geïnteresseerd te zijn in de principiële verdediging van het recht op vrije meningsuiting. De rechter werd daarop gewraakt: geen vertrouwen in zijn objectiviteit. Opmerkelijk was dat de rechter zich daar niet tegen verzette, maar zich verschoonde. Een nieuwe zittingsdatum (met dus een nieuwe rechter) is nog niet bekend.
- Op 27 januari a.s. moet een vredesactiviste zich voor de rechter in Den Haag verantwoorden i.v.m. het met bloemetjes beschilderen van de marechaussee-tank voor de VS-ambassade in Den Haag. Prins Clauslaan 60, Den Haag, 11.05 uur.

wapenhandel is achterhaald

Uit de overheidsrapportage blijkt dat zo'n beetje de helft van de Nederlandse exporten met een militaire bestemming als wapenhandel te boek staat. De Campagne tegen Wapenhandel vindt dat dergelijke exporten veel beter gecontroleerd moeten worden en pleit daarom voor het in ere herstellen van de vorig jaar stilgelegde opheffen 'Beschikking aanmelding buitenlandse militaire orders'. Ook blijkt de nieuwe regelgeving op het gebied van de doorvoer van wapens

geen vruchten af te werpen. In 2002 zou voor minder dan 3 miljoen euro aan wapens aangemeld zijn, waarvan de helft met bestemming Israël. Gezien de reputatie van vooral Schiphol en Rotterdam als doorvoerhavens in de internationale wapenhandel komt dit bedrag erg ongeloofwaardig over. De Campagne tegen Wapenhandel vraagt zich daarom af of de regering zeker weet dat alle transportbedrijven hun doorvoer melden wanneer dat moet en vindt dat de huidige

wetgeving moet worden uitgebreid. Voorlopig is Nederland nog steeds zo lek als een mandje. (Zie ook de rubriek 'Springstof').

Info: Campagne tegen Wapenhandel (Martin Broek: 020-6164684/06-29146084 of Frank Slijper: 06-28504778).

Algemeen Kamer-overleg wapenexporten

Ieder jaar vindt in de Tweede Kamer een debat plaats over de wapenexporten in het voorgaande jaar, zo ook in november 2003. Het was boeiend. Niet in de laatste plaats omdat zowel VVD als CDA goed hadden geluisterd naar de lobby van Thales Nederland. De grootste wapenfabrikant van Nederland heeft er afgelopen november bij alle fracties voor gepleit de Nederlandse wapenexportcontrole niet strenger te laten zijn dan in andere EU-landen. Dergelijke lobbies zijn er ook elders in de EU, met dezelfde argumenten, en zo glijdt de gehele Unie langzaam naar de laagste standaarden.

Het CDA vroeg tijdens het debat heel openlijk naar meer steun voor de defensie-industrie. De VVD deed het iets voorzichtiger, maar veel meer dan in voorgaande jaren bleek wapenhandel zélf hier geen punt van zorg, maar wél de positie van de industrie. Wapenhandel kan gewoon. Niets om je over te schamen. Ook niet over steun aan de industrie.

Zowel SP, GroenLinks als PvdA interrumpeerden op de rechtse bijdragen aan het debat. Wijnand Duyvendak haalde flink uit tegen het argument dat wapendoorvoer niet kan worden gecontroleerd vanwege 'administratieve lasten'. Hij noemde dit een gotspe en stelde dat GroenLinks mensenrechten en internationale veiligheid hier uitdrukkelijk boven laat prevaleren. Krista van Velzen zat op het puntje van haar stoel en interrumpeerde aan de lopende band. Vooral het feit dat informatie die wel is verstrekt aan Campagne tegen Wapenhandel en het VPRO-radioprogramma Argos niet gewoon ieder jaar openbaar wordt ge-

maakt, ging er bij haar niet in. Staatssecretaris Van Gennip (Economische Zaken) verborg zich tenslotte achter onwaarheden om Krista's punt van tafel te veegen. Voor het eerst leidde het wapenexportbeleid tot een echt politiek debat, maar wel een zorgwekkend debat gezien de nieuwe opstelling van CDA en VVD.

Grondwet van de Europese Unie

Er ligt sinds de top in Griekenland een voorstel voor een nieuwe Europese grondwet klaar. Het is vooral een programma voor de globalisering van de vrije markt en het uitbouwen van een militair Europa. Heel absurd is het om in een grondwet te moeten lezen dat de landen van de Europese Unie zich ertoe verbinden 'hun militaire vermogens geleidelijk te verbeteren'. Met andere woorden: de defensiebegroting moet omhoog. Er kan overheidsgeld naar defensieonderzoek, iets dat voorheen onmogelijk was. Bovendien valt onder de taken van een nieuw op te zetten Europees wapenagentschap: 'De uitvoering van alle nuttige maatregelen om de industriële en technologische basis van de defensiesector te versterken'.

Zoals in ieder multinationaal handelsverdrag, staat ook in dit document weer de zinsnede: 'Elke lidstaat kan de maatregelen nemen die hij noodzakelijk acht voor

de bescherming van de wezenlijke belangen van zijn veiligheid en die betrekking hebben op de productie van of de handel in wapenen, munitie en oorlogsmaterieel (...).' Maar, dit was toch geen handelsverdrag, maar een concept-grondwet? Op zijn minst zou deze formulering gevolgd moeten worden door: 'mits die staat zich houdt aan de Europese gedragscode wapenexporten', maar ook dat ontbreekt.

Het klinkt misschien vreemd, maar deze concept-grondwet is wél heel leesbaar. Doe dat! Lees daarbij over de mooie woorden heen en kijk naar de harde werkelijkheid. Het kan moeilijk worden volgehouden dat zo'n grondwet van Europa een lichtbaken in 'de nieuwe wereldorde' zal zijn. Als u na het lezen van het concept nog twijfelt over het karakter dat Europa volgens zijn elite moet krijgen, lees dan verder in 'Een veilig Europa in een betere wereld', van Javier Solana. Dit document werd eveneens tijdens de top in Griekenland op tafel gelegd. Het bevat de mooiste woorden, zorg voor de armen in de wereld en zo meer, maar behelst ook een blijvende deelname aan de NAVO, versterking van de WTO en robuust militair optreden. De in beide documenten neergepene politiek leidt niet tot een sociaal Europa.

Bronnen: de concept-grondwet (<http://european-convention.eu.int/docs/Treaty/cv00850.nl03.pdf>) en 'A secure Europe in a better world'; Javier Solana, juni 2003 (ue.eu.int/pressdata/EN/reports/76255.pdf)

Martin Broek, Campagne tegen Wapenhandel, Anna Spenglerstr. 71, 1054 NH Amsterdam; 020-6164684; amokmar@antenna.nl www.stopwapenhandel.org

De nieuwe kernwapenwedloop Vervolg van de voorpagina

mogelijkheid openhouden om als eerste kernwapens tegen zulke 'proliferators' te gebruiken. Dus de inzet dan wel het bezit van biologische of chemische wapensystemen is afdoende reden om kernwapens te gebruiken. Dat beleid is in zekere mate altijd al gevoerd: het is nu alleen explicieter gemaakt.

Onlangs heeft de Franse regering besloten om deze doctrine over te nemen. Dat zou duiden op een wijziging in de Franse nucleaire doctrine in de richting van de Amerikaanse (de Franse regering ontkent dat er sprake is van een koerswijziging). Het zou niet verbazingwekkend zijn als ook andere kernwapenstaten zo een koers gaan volgen.

Legitimering kernwapens

Wat is het gevolg van deze verschuivingen in nucleaire doctrine? In eerste instantie vermoedelijk niets. Er worden misschien door meer landen 'kleine' kernwapens ontwikkeld (nog altijd eenderde van de kracht van de Hiroshima-bom), maar het grootste gevaar is niet het snelle gebruik er van, maar vooral de legitimatie die het geeft aan kernwapens. Veel landen die om een of andere reden een confrontatie aangaan met de VS en in de toekomst ook met Frankrijk, zullen de nieuwe ontwikkelingen met leedwezen aanzien en maatregelen nemen. *Voor de hand ligt dat men ook gaat overwegen om kernwa-*

pens te ontwikkelen: de bestaande kernwapenstaten zien dit kennelijk als legitieme middelen om oorlog te voeren, waarom zouden zij niet het voorbeeld volgen? Zo wordt de bijl aan het verdragenstelsel gelegd.

Resoluties van de Nieuwe Agenda Coalitie (NAC)

De alternatieve weg die door de anti-kernwapenbeweging en een groot aantal landen nog steeds wordt ondersteund is die van de wapenbeheersing. De kern van die weg bestaat uit een onderhandelingsproces om tot nucleaire ontwapening te komen. Dit proces moet plaatsvinden via verdragen en bilaterale overeenkomsten, en zelfs unilaterale stappen. De hoeksteen van die verdragen is het Non-Proliferatie Verdrag (NPV) dat de verspreiding van kernwapens tegengaat, iets wat de VS en haar bondgenoten nu steeds benadrukken in de maatregelen die ze treffen om landen aan te pakken die in overtreding zijn. Deze 'counter-proliferation'-maatregelen worden georganiseerd door tussenstatelijke samenwerkingsverbanden, een manier om lastige multilaterale verdragsafspraken te omzeilen. Zo bestaat er sinds de lente van 2003 een 'Proliferation Security Initiative', een samenwerkingsverband van vooral westerse landen, bedoeld om proliferatie van technologie voor massavernietigswapens (MVW) tegen te gaan, eventueel door onderschepping van internationaal scheepvaartverkeer. Intussen liggen de onderhandelingen in de multilaterale 'Conference on Disarmament' stil, omdat daar geen consensus te bereiken is over zulke maatregelen.

In de Verenigde Naties worden elk najaar een reeks resoluties aangenomen die tot doel hebben aspecten van nucleaire ontwapening aan te pakken dan wel afspraken te maken voor volledige nucleaire ontwapening. De interessantste resoluties zijn die welke de steun krijgen van een deel van de Amerikaanse bondgenoten, zoals van NAVO-lidstaten. De Nieuwe-Agendaresoluties horen bij die categorie. Elk jaar worden ze ingediend en met grote meerderheden aangenomen. Ze behelzen in essentie niets anders dan de stapsgewijze nucleaire ontwapening van de kernwapenstaten, door een proces dat al in 2000 werd afgesproken (de zogenaamde '13 steps'). Desalniettemin zijn deze stappen een gevaarlijk avontuur voor de NAVO-bondgenoten. De drie NAVO-kernwapenstaten wijzen de 'NAC'-

Vredevorst

PIETJE VAN KIMSWERD

Die nacht namen drie wijzen uit het Oosten hun uitschuipladdertjes mee. Ze wisten dat wie naar Bethlehem wil op wegversperingen zou stuiten of over een torenhoge muur heen moest, inmiddels de Leugenmuur geheten omdat wat voor de één een Veiligheidsmuur is, voor de ander een gevangensmuur is. Met een hoogwerker zou je wel over die muur komen, maar uitschuifbare laddertjes konden ook wonderen doen, zo hadden de drie wijzen bedacht. In diezelfde tijd waren in het Oosten drie herders ook met het muurprobleem bezig. Ze besloten erheen te gaan en touwen en katrollen mee te nemen omdat ook die wonderen kunnen doen.

Zo geschiedde het, dat op een dag in december drie wijzen en drie herders onder het zingen van liederen naar Sharons muur gingen om er over te klimmen en naar Bethlehem te gaan. Eenmaal bij de muur hoorden ze aan de andere kant het gejammer van vertwijfelde mensen. Met hun uitschuipladders, de touwen en katrollen naar boven geklommen, zagen de klimmers een balkende ezel, die niet voor- of achteruit wilde. Op een paar losse keiën zat een wanhopige vrouw die zei Maria te heten en zo moe was. Bij haar stond een radeloze man wiens naam Jozef de timmerman was. Hij vertelde: 'dit is mijn eerste bevalling'. Dan was er nog een behulpzame Palestijn, een zekere Jessed uit Gaza, die zei dat hij

vaak van de muur droomde maar dat hij nu niet wist of hij waakte of sliep. Beide, dacht hij. Omdat in de verte het geronk klonk van een helicopter, merk Apache, en omdat dan de Israëlsche tanks niet lang op zich zouden laten wachten, meenden de drie wijzen dat 'goede raad duur was' en de herders vonden 'dat er snel een oplossing moest komen'. De Palestijn riep om 'de rode halve maan', voor hulp. Iedereen dacht: 'Dit wordt prijsschieten, want dit tafereel bij de muur kun je zien in het sterrenlicht'. Inderdaad was er een ster die elke schijnwerper overtrof.

Verkeerd uitgerekend of door de spanning braken bij de vrouw de vliezen van het vruchtwater. Het gaf een knal die menige explosie overtrof en het was dan ook de vraag of de jonge jongens uit Israël in hun naderende tanks het één van het ander konden onderscheiden. Een Hamas-man zei: 'Ik heb van beide verstand. Ik heb veertien kinderen en ik heb aan menige aanslag meegewerkt. Een paar soldaten klommen uit hun tanks op de geschutspoorten en maakten het V-teken, omdat ze over de radio hadden gehoord dat er een Vredevorst geboren zou worden.

Nu zagen ze het helemaal niet meer zitten. Ze wilden gewoon naar huis en dus vertrokken ze. Jessed vertelde hen nog dat Maria haar kind een steentje had afgepakt dat het in zijn knuistje hield.

soluties consequent af, terwijl overige bondgenoten zich onthouden van stemming. Dat is een bron van grote ergernis bij een groot deel van de wereld, dat immers een duidelijke tegenstrijdigheid ziet in het behoren tot een alliantie met een nucleaire paraplu enerzijds, en het actief optreden tegen andere landen die hetzelfde willen, anderzijds.

De diplomaten van de NAVO-lidstaten worden elk jaar intensief benaderd door de antikernwapen-beweging, omdat een ondersteuning van de NAC- en andere resoluties door deze landen een belangrijk signaal voor nucleaire ontwapening zou afgeven aan de rest van de wereld. Helaas heeft men gekozen voor voortzetting van de status-quo: de NAVO houdt voorsnog vast aan haar kernwapens.

Evaluatie Non-Proliferatie Verdrag

In 2005 moet het Non-Proliferatie Verdrag worden geëvalueerd: de VS en haar bondgenoten zouden maar al te graag slechts onderhandelen over het gevaar van proliferatie van MVW. Het is nu al duidelijk dat dit onaanvaardbaar is voor de meeste ondertekenaars: voor hen moeten de bestaande kernwapenarsenalen ook op de agenda, met als doel: nucleaire ontwapening.

Karel Koster (Werkgroep Eurobom)

Resoluties in de VN over kernontwapening

Afgelopen 4 november is er in de VN gestemd over resoluties die handelen over nucleaire ontwapening. Twee daarvan zijn ingediend door de Nieuwe Agenda Coalitie (NAC), een groep landen die sinds 1998 resoluties heeft ingediend die gericht zijn op naleving van artikel 6 van het non-proliferatieverdrag. In dit artikel legt iedere ondertekenaar zich vast op totale nucleaire ontwapening. De zeven landen van de NAC zijn: Brazilië, Egypte, Ierland, Mexico, Nieuw Zeeland, Zuid-Afrika en Zweden.

Ondermijnd

De kernwapenstaten voeren geen serieus beleid richting nucleaire ontwapening. De werking van het Non-Proliferatie Verdrag, bedoeld om de verspreiding van kernwapens en kernwapen-technologie tegen te gaan, wordt door hen systematisch ondermijnd. Het zou van grote betekenis geweest zijn als de NAVO-bondgenoten - waaronder Nederland - vóór de resoluties van de NAC gestemd zouden hebben.

Willemijn van der Werf, Tribunaal voor de Vrede (bovenstaande tekst is ontleend aan een groter artikel dat zij schreef voor ProcesNieuws-Kernwapens Weg!)

Hiroshima, 2 maart 2003. Demonstratie in het centrale park van Hiroshima, niet ver van de herdenkingskoepel van de atoombom.

Pagina 8: 'Hiroshima Appeal for Banning DU-weapons' >>>

Grote steun bij 'Gang naar Genève'

Stichting Tribunaal voor de Vrede voert al sinds de jaren 80 inzake kernwapens een proces tegen de Staat. Ruim 2800 mede-eisers in het proces, die tot en met de Hoge Raad meegegaan zijn, hebben onlangs een oproep gekregen om mede-klager te worden in de gang naar de VN-Commissie voor de Rechten van de Mens in Genève. De animo om mede-eiser te zijn is groot, zo blijkt uit bijgaand bericht vanuit het Tribunaal voor de Vrede. (1)

Tot onze verrassing stromen de getekende machtigingskaarten binnen. Tot nu toe zijn er ruim 2100 reacties bij het secretariaat aangekomen. Een ongekende respons van 75%.

Zij allen machtigden mr. Steijnen, mr. Hummels en mr. Stelling om mede namens hen een kennisgeving aan de Commissie voor de Rechten van de Mens te doen toekomen, betreffende de schendingen van mensenrechten die zijn gesteld in de mede namens hen gevoerde procedure tegen de Staat der Nederlanden inzake kernwapens, welke heeft geleid tot het arrest van de Hoge Raad der Nederlanden van 21 december 2001. De kennisgeving (klacht) is intussen geformuleerd door onze advocaat Nico Steijnen.

Bestuur en medewerkers zijn over dit resultaat bijzonder enthousiast. Op het secretariaat hebben vooral Willemien de Dreu en Ria Kramer hard

gewerkt om de kaarten te verwerken om daarna een lijst met namen op te kunnen stellen die dan mét de klacht naar Genève gestuurd kan worden. Verdere gegevens over de klacht richting Commissie voor de Rechten van de Mens kunt u lezen in de nummers twee en vijf van ProcesNieuws/Kernwapens Weg!.

Dit is ook de plaats om de medewerkers van Tribunaal voor de Vrede nog even in het zonnetje te zetten. Willemien de Dreu en Hein van der Kroon werken nu al ruim tien jaar op het secretariaat. Soms was het rustig maar ook vaak heel hectisch. In juli van dit jaar heeft Hans Biewinga na tien jaar afscheid genomen. Ze heeft ontzettend veel gedaan en ze is nog altijd op de achtergrond aanwezig om advies te geven over administratieve problemen. Voor haar in de plaats is Ria Kramer gekomen die meteen met een enorme klus kon beginnen, namelijk de hele administratieve rompslomp rondom de Gang naar Genève. Ze doet dit met een vrolijk enthousiasme en we zijn daar uiteraard heel blij mee.

Willemijn van der Werf
(secretariaat Tribunaal voor de Vrede, Minahassa 1, 1090 AB Amsterdam; 020-6681868 [di&wo])

1) Samen met 'Stop de wapenwedloop' brengt het Tribunaal 'Proces-Nieuws-Kernwapens Weg!' uit, een blad waarmee Vredeskoerier 't Kan Anders nauw samenwerkt, op weg naar een fusie.)

'Hiroshima Appeal for Banning DU weapons'

De Stichting Laka, een anti-nucleaire organisatie, heeft 150 exemplaren ontvangen van het recent verschenen fotoboek 'Hiroshima Appeal for Banning DU Weapons' (1), samengesteld en gepubliceerd door het 'No DU Hiroshima Project'.

Naast foto's staan er in het boek (69 pagina's) veel interessante artikelen over verarmd uranium, waarin alle aspecten die van belang zijn aan de orde komen. Ook is er uitgebreid aandacht voor een uitwisselingsproject tussen medici uit Hiroshima en Irak. De kosten van het boek zijn € 7 en de verzendkosten € 1,88. De opbrengst komt geheel ten goede aan de Coalitie voor een Verbod op Wapensystemen met Uranium (International Coalition to Ban Uranium Weapons). Laka is het voorlopige hoofdkantoor van deze Internationale Campagne.

Info: Stichting Laka, Ketelhuisplein 43, 1054 RD Amsterdam; 020-6168294. Giro: 5780452, info@laka.org

1) Oproep van Hiroshima voor een verbod op DU-wapens; DU staat voor 'Depleted Uranium', verarmd uranium.

Internationale campagne voor verbod DU-wapens

In het weekend van 10-12 oktober kwamen in Berlaar (België) experts bijeen om een strategie te ontwikkelen voor een verbod op het gebruik van verarmd uranium (DU) en andere radioactieve stoffen in wapens. De deelnemers kwamen uit België, Duitsland, Engeland, Japan, Malta, Nederland, Verenigde Staten en Zwitserland en hadden een multi-disciplinaire achtergrond. Zij brachten de volgende verklaring uit:

We geloven dat er een toenemende hoeveelheid bewijsmateriaal is van de negatieve effecten van verarmd uranium op de volksgezondheid en het milieu. Daarom eisen we:

1. een onmiddellijk verbod op het gebruik van verarmd uranium en andere radioactieve stoffen in conventionele wapens;
2. de sanering van alle besmette locaties;
3. compensatie en zorg voor de getroffen bevolking;
4. een stop op de productie, verkoop en export van DU-wapens en ontmanteling van alle bestaande voorraden.

Om deze doelen te bereiken hebben we de 'International Coalition For a Ban on Depleted Uranium Weapons' opgericht. We roepen regeringen, belangenorganisaties (NGO's) en andere geïnteresseerde

Naar een 'drang- en

De werkloosheid neemt toe. Het verhoogt onzekerheid. Zeker na de komst van dit kabinet. En het zet de multi-culturele samenleving extra onder spanning. Maar de bal ligt nu helaas enige tijd bij rechts. In een democratie behoort een kabinet als het goed is op z'n minst een tweetal jaren de gelegenheid te krijgen. De kansen voor de oppositie komen weer zodra in de praktijk echt duidelijk wordt tot welke rampspoed deze politiek leidt. Probleem is wel, dat thans mensen als Hirs Ali de agenda bepalen met haar taboedoorbrekende uitspraken tegen moslimscholen en ontwikkelingshulp. Of politici als Balkenende en Donner met een uitglijder over satire. In die uitglijder zat overigens een restauratief element. De stormloop op het regentendom in de jaren zestig heeft gelukkig voor de nodige verandering gezorgd in ons land, maar of wij en ook de beide gereformeerde ministers gezien hun traditionele gezagsopvatting die verandering al echt verinnerlijkten, is de vraag.

Afgezien van de satire mogen de twee ministers overigens niet klagen. Er is bij ons onder invloed van ontwikkelingen in de VS immers al enige tijd sprake van een omslag van de 'permissive society' (1) naar een 'drang en dwangmaatschappij'. Marcel van Dam wijst daar op en signaleert die 'op alle terreinen van ons maatschappelijk leven' (Forum 2-10-03). Als we dit even op ons laten inwerken, is inderdaad op bijvoorbeeld het gebied van justitie, integratie, sociale zekerheid en buitenlandbeleid veel

meer drang en dwang te bespeuren. Meestal contraproductief maar nochtans. In de strijd tegen terrorisme en in het Israëlische bezettingsbeleid lijken bommen dan een ultieme vorm van drang en dwang... Ondanks verzet van het Europees Sociaal Forum te Parijs in november, waar duizenden mensen bijeen waren, lijken democraten deze negatieve ontwikkeling toch wat te veel door de vingers te zien.

Zestiger jaren? Zijn we niet wat terug bij het oude 'topdown' regentendom? Ten dele ja. Mondiaal in elk geval wel, nu in de VS de (religieuze) neoconservatieven en assertieve nationalistende toon aangeven. Ook nu Israël de microkosmos lijkt van de tegenstelling machtig versus onmachtig in de wereld en deze 'voorpost van het Westen' tegelijkertijd de microkosmos is van de zich meer en meer aftekenende oorlog tussen het joods-christelijke Westen en de islamitische wereld, waarin naast de Amerikanen ook wij Europeanen (vooral de Britten) helaas zich laten meesleuren. Als uit een EU-enquête blijkt, dat men Israël als het grootste gevaar voor wereldvrede aanwijst slaat dat dan ook in hoge mate terug op onszelf. In plaats van gerechtigheid en het delen van macht centraal te stellen en dat te bevorderen, staan we toe dat in Israël bijna alles drang en dwang is wat de klok slaat.

Terug naar de oppositie in Nederland. Zij stelt zich in de Kamer behoorlijk teweer tegen de ontwikkeling naar meer drang en dwang op maatschap-

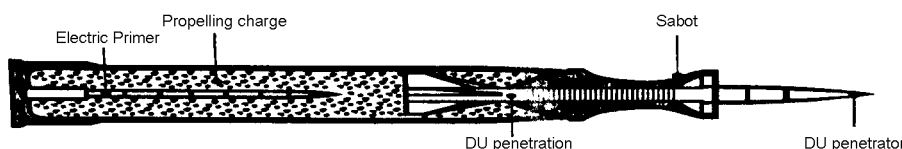
organisaties op om zich aan te sluiten bij ons belangrijk initiatief.

Deze radioactieve en chemisch giftige wapens zijn voor het eerst op grote schaal gebruikt in Irak, tijdens de Golfoorlog van 1991 en daarna in andere landen (Bosnië, Joegoslavië, Afghanistan) en nu opnieuw in het conflict in Irak. We zijn van mening dat de bezettingsmacht en de landen die betrokken zijn bij de stabilisatietroepen in Irak hun soldaten in gevaar brengen door hen bloot te stellen aan de resten van de munitie. Daarom roe-

pen we de regeringen op om volledig inzicht te geven in de hoeveelheden DU en locaties waar DU is gebruikt. Tevens dienen medewerkers van het 'United Nations Environmental Programme' (UNEP) toegang tot de locaties te krijgen om de milieuhygiënische gevolgen van het DU-gebruik vast te stellen en een onafhankelijk onderzoek naar de effecten op de volksgezondheid uit te voeren.

Bron: persbericht van For Mother Earth, 13 oktober 2003.

Vertaling uit het Engels: Jan Taat

dwangmaatschappij?

pelijk terrein. Maar trekt zij dat ook door naar zich zelf, als het gaat om regenteske structuren intern? Helaas te weinig. Pim Fortuyn, hoe omstreden ook, scoorde op het punt van het aan het licht brengen van de drang en dwang die uitging van zowel het 'politiek correcte denken' als het regenteske van politieke elites. Omdat 'topdown'-gedrag leidde tot een vertrouwensbreuk met niet in de laatste plaats de onderkant van de samenleving, is het vooral voor partijen als PvdA en GroenLinks zaak in deze orde op zaken te stellen. De PvdA is daarin al behoorlijk op weg. Er is daar met succes een lijsttrekker- en leiderschapsverkiezing via een referendum ingevoerd en voorzitter Ruud Koole zet zich sterk in voor echte ledendemocratie in de partij. Het heeft al een beetje een positieve uitstraling naar de politieke cultuur, gezien onder meer het feit dat nu zelfs VVD en CDA de lijsttrekkers binnenkort door de leden laten kiezen.

En hoe is dat in GroenLinks? De fractie is in deze progressief. Farah Karimi was een der initiatiefnemers van het referendum over de Europese grondwet. Geldt dat ook voor het bestuur? Inzake impulsen naar meer interne democratie zou het althans wat actiever kunnen, denk ik. Ik weet niet hoe dat op dit punt met de SP zit. Trouwens ook voor de vredesbeweging geldt dat democratie en geweldloosheid 'broertje en zusje' zijn, elkaar als het goed is versterken. Het elitisme, dus het 'zichzelf als creatieve elite veel belangrijker achten dan de onbekwaam geachte basis' (omschrijving van de politicoloog Bachrach), kwam het sterkst aan het licht in de PvdA tijdens Melkert, maar ontbrak ook niet helemaal in andere partijen en bewegingen. Democratie geeft betrokkenheid en is hoe dan ook een constante uitdaging.

Hans Feddema

1) tolerante samenleving

Juist omdat Frankrijk op het gebied van kernenergie in Europa zo'n cruciale rol speelt, wordt er gewerkt aan het realiseren van een Europees project, volgend voorjaar in Frankrijk, tegen de nucleaire dreiging. Een maand lang zal de 'Tour de France pour sortir du nucléaire' door Frankrijk trekken en door middel van muziek, theater, exposities en video informatie geven over kernenergie, plus de gevaren daarvan, en wijzen op de mogelijkheden voor duurzame energie. Ook is er ruim aandacht voor het militair gebruik: kernwapens en uraniummunitie. Het Nederlandse initiatief voor dit project is ondertussen een van de belangrijke campagnes voor 2004 van het Franse netwerk 'Sortir du Nucléaire'. Milieu-organisaties als Greenpeace, WISE en Friends of the Earth Europe ondersteunen deze tour.

Het project kost veel geld, en financiële steun is dan ook hard nodig. Bijdragen kunnen worden gestort op giro 9634523, ten name van TOUR DE FRANCE PSDN, Amsterdam.

Nieuw Frans nucleair beleid schreeuwt om actie

In het novembernummer van dit blad stond een artikel over de wijziging in het Franse beleid ten aanzien van kernwapens. Ook op het gebied van kernenergie is er in Frankrijk sprake van een vergaande beleidsverandering. Midden in de stille vakantieperiode afgelopen zomer heeft de Franse regering een decreet uitgevaardigd waarmee alle informatie over kernenergie tot militair geheim werd verklaard.

In het najaar werd het decreet opgemerkt door Greenpeace dat meteen protest aantekende bij de 'Conseil d'Etat', de Staatsraad die de overheid moet controleren.

Kernenergie militair geheim

Het decreet is een risico voor iedere organisatie die informatie over kernenergie openbaar maakt, want nu dat militair geheim betreft, staan er straffen op tot 5 jaar gevangenis en boetes tot 75.000 Euro. Onder andere Greenpeace heeft de afgelopen jaren informatie openbaar gemaakt over kernafvaltransporten en stelt dat burgers het recht hebben om te weten wanneer, waar en wat voor transport er plaatsvindt. Met de nieuwe wet zouden gemeentes op de route en dus ook plaatselijke ziekenhuizen, brandweer en politie niet eens op de hoogte gebracht hoeven worden.

De Franse regering stelt dat wanneer Greenpeace in staat is om informatie over kernafvaltransporten en kerncentrales te verzamelen, terroristen dat ook kunnen. Ook irritaties over toenemende acties van anti-kernenergiegroepen, met name tijdens transporten, spelen ongetwijfeld een rol. Overigens bereikte - ondanks de nieuwe wet - ook dit jaar de informatie over het vertrek uit de opwerkingsfabriek La Hague van het kernafvaltransport naar Gorleben, de Franse en Duitse anti-kernenergiegroepen weer prima en is er nog geen bericht over juridische stappen daartegen.

Het anti-nucleaire 'blok' tijdens de demonstratie van het Europees Sociaal Forum, afgelopen november in Parijs

Kernenergieobby

Frankrijk is als enige land in West-Europa voor het overgrote deel afhankelijk van kernenergie. De kerncentrales leveren zo'n 78% van alle stroom die Frankrijk zelf gebruikt en bovendien exporteert het land stroom uit kernenergie, onder meer naar Nederland. *Op dit moment speelt in Frankrijk ook een discussie over de bouw van een serie nieuwe kerncentrales. De zogeheten EPR (European Pressurized Reactor), ontwikkeld door het Franse Areva en het Duitse Siemens zou volgens deze producenten en de overheid veiliger en goedkoper zijn; ook het afval zou minder schadelijk zijn.* De kernenergieobby schuwt deze nieuwe generatie kerncentrales te promoten als antwoord (wat het niet is!) op het broeikasprobleem; een 'ja' in Frankrijk kan een dominantie zijn in de lobby voor een nieuwe generatie centrales in heel Europa. Franse milieuorganisaties houden op 17 januari een demonstratie tegen de EPR bij het ministerie van Industrie in Parijs (14.00 uur, Rue de Bercy).
Rob Boogert, Den Haag

Informatie:

- over het Franse kernenergiebeleid: Greenpeace International: 020-6261877
- over de Tour de France pour sortir u nucléaire: E. Leijten, Postbus 95214, 1090 HE, Amsterdam, bries11@euronet.nl
- over de demonstratie tegen de EPR op 17-01-2004: www.sortirdunucleaire.org

Tweede druk biografie Kees Koning gepresenteerd

Amsterdam, 9 november, in de salon van figaro Pasquale Capone. Temidden van belangstellend publiek in de tjokvolle salon van de fameuze barbier, met aan alle wanden een expositie over het leven van vredesactivist Kees Koning, presenteerde ex-Europarlementariër en ex-Ombudsman Johan van Minnen de tweede druk van Kees Konings biografie. Vredesvrouw Mariëtte Moors opende de expositie met een toespraak vol herinneringen aan gedurfde acties samen met Kees.

Op de foto, v.l.n.r.: Mariëtte Moors, Gerard van Alkemade (auteur van de biografie), Johan van Minnen en Pasquale Capone.

Foto: Reynold Klooker

Web van bedrog

Op donderdag 11 maart 2004 organiseert het Humanistisch Vredesberaad om 20.00 uur in de UNIE, Mauritsweg 34, Rotterdam, een debatavond over de intriges binnen de verschillende overheden om geweld te rechtvaardigen. Aspecten van internationaal recht, geheime diensten en politiek worden door verschillende sprekers belicht. U bent welkom!

Info: 010-4049148 (Rein Heijne);

www.humanistischvredesberaad.nl

Kerstwake atoombasis Volkel

Op kerstavond, woensdag 24 december, vindt is er vanuit het Vredescentrum Volkel een vredeswake bij de hoofdpoot van vliegbasis Volkel, uit protest tegen de daar nog altijd opgeslagen Amerikaanse kernwapens. De wake begint om 20.00 uur, er wordt gezorgd voor koffie, thee, warme chocolademelk en glühwein.

Voorafgaand aan de wake is er de mogelijkheid mee te eten in het Vredescentrum (Bovenstraat 9, naast de basis, graag vantevoren melden), waar eventueel ook overnacht kan worden. Kijk voor meer informatie en een routebeschrijving op www.vredesakatiekamp.nl of bel: 0413-275723 of 06-23340820.

Giften voor het Vredescentrum en voor acties rond Volkel zijn welkom op giro 3332968 tnv M. van Rooij te Eindhoven.

Boekbespreking

De Kaukasus en de Tsjetsjeense tragedie

Onlangs verscheen een nieuw boek over de Kaukasus; 'Kavkaz', zo luidt in 't kort de titel. Anders dan in dit boek berichten de media meestal slechts over de negatieve aspecten van dit gebied. Over de oorlog in Tsjetsjenië, over vluchtelingen, armoede, ontvoeringen, criminaliteit, over aardverschuivingen en andere natuurrampen.

In het boek wordt de oeroude cultuur van de Kaukasus niet vergeten, de eeuwenlang van generatie op generatie overgedragen tradities, de imposante natuur, de unieke flora en fauna, de gastvrijheid van de bevolking. Dui-zelingwekkende hoogten met eeuwige sneeuw tekenen zich af tegen strakblauwe luchten; smaragdgroene dalen met kristalheldere bergrivieren en een bloemenpracht van grote schoonheid: ook dat is de Kaukasus.

Vanuit helicopters vol Russische soldaten die op Tsjetsjeense strijders jagen verwordt deze schoonheid tot een verwrongen perspectief van wraak en vergelding. Maar de vlinder in het dal van de Terekrivier, die van bloem tot bloem vliegt, laat zich niet verstoren door oorlogsgeweld en terreur. De bijenzwermen van Adygea, die al sinds mensenheugenis voor de lekkerste honing zorgen, laten zich zelfs door luchtmachtgeweld niet uiteenjagen. Ook dat was en is de Kaukasus, en zo zal de Kaukasus blijven voortbestaan.

'Kavkaz' behandelt de nationale Kaukasische republieken; deze vormen historisch, etnografisch, geografisch en cultureel een geheel. Het eerste deel van het boek behandelt de republieken van de Noord-Kaukasus als geheel. Het boek ontkomt er niet aan ruim aandacht te besteden aan de bevrijdingsstrijd van het Tsjetsjeense volk. Deze strijd is exemplarisch, niet alleen voor de Tsjetsjenen, maar ook voor andere Noordkaukasische volkeren. Duidelijk wordt uitgelegd hoe de Tsjetsjeense tragedie zich door koppigheid van Boris Jeltsin ontwik-

kelde tot een cynische en bloedige onafhankelijkheidsstrijd. Dat de situatie in Tsjetsjenië nog absoluut niet is opgelost, moge duidelijk zijn. Het boek biedt een diepgaande analyse van de achtergronden van het Tsjetsjeense vraagstuk, dat nu al ruim 10 jaar een probleem is dat zich over de Kaukasus voortsleept.

Ook analyseert de auteur het vermeende moslim-extremisme en het daaraan sinds 11 september 2001 gekoppelde terrorisme. Hij komt tot de conclusie dat de islam geen inspiratiebron is voor de Tsjetsjeense vrijheidsstrijd, maar slechts een middel om (vooral financiële) steun te krijgen van landen als Saoedi-Arabië, Pakistan en Iran.

In het tweede deel komen republieken van de Noord-Kaukasus apart aan bod. De bijlagen tenslotte bevatten aanvullende informatie. Doel van het boek is om een algemene inleiding te geven over de Noord-Kaukasus, over de gecompliceerde geschiedenis van dit gebied, de volkeren die er wonen, de problemen en de mogelijkheden. Aan bod komen de vaak moeizame verhoudingen met Rusland, de onderlinge verhoudingen tussen de volkeren van de Noord-Kaukasus en de hypothese van een Kaukasische eenheid.

Boektitel: 'Kavkaz. Bebloede schoonheid aan de Russische zuidgrens'. Auteur: Bas van der Plas. Hij is werkzaam als coördinator van INSUDOK, informatie- en documentatiecentrum over de voormalige Sovjet-Unie en het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS). 'Kavkaz' is het derde deel in de serie 'Berichten uit de voormalige Sovjet-Unie'. Uitgever: Papierens Tijger, 076- 5228375; ISBN 90 6728 155 7; NUR 906; E.17,00; 188 pagina's.

Een donkergroen T-shirt met opdruk

Na haar vermetele 'ploegschaar'-actie op 9 februari van dit jaar tegen Amerikaanse communicatieschotels op atoombasis Volkel belandde vredesactiviste Barbara Smedema in de 'Penitentiaire Inrichting' Ter Peel, Evertsoord, Limburg; ze zat daar tot midden april. In bijgaand stuk viert zij een zege op het bajesregiem.

Tijdens de laatste 2 dagen van mijn tijd in de vrouwenbajes in Evertsoord heb ik in isolatie op mijn cel gezeten, omdat ik had geweigerd een verplicht bajes-T-shirt aan te trekken tijdens de arbeid.

Vanaf 1 maart 2003 was er een nieuwe maatregel ingevoerd in de bajes. Het was verplicht om tijdens de arbeid een donkergroen T-shirt te dragen met de opdruk 'P.I. Zuid-Oost, locatie Ter Peel'. Het zou om een landelijk ingevoerde regel gaan. Dit bleek niet zo te zijn. De maatregel leidde tot veel protest, geen van de vrouwen was er blij mee, wie wil er nou in een stigmatiserend bajes-T-shirt lopen.

Ik schreef een brief aan de Commissie van Toezicht en alle vrouwen waren uiteindelijk bereid die brief te ondertekenen. Het afdelingshoofd wilde prompt weten of ik de woordvoerster van de afdeling was omdat ik die brieven had geschreven en de handtekeningen had verzameld! De bajes ziet zoiets helemaal niet zitten. De vrouwen die in staat zijn om voor anderen op te komen zitten vaak in de Gedetineerden Commissie. Ze worden op die manier aan het lijntje gehouden. Het gaat om vrouwen die lang moeten zitten en die zijn chantabel. Ze proberen er het beste van te maken, hebben meestal kinderen

en hebben na verloop van tijd recht op verlof, maar hiervoor moet de directeur van de bajes toestemming geven (i.v.m vluchtgevaar, goed gedrag e.d.). Als je dan te moeilijk doet, kun je het wel schudden met je verlof.

Het bezwaar tegen het dragen van de T-shirts kwam bij de Commissie van Toezicht. De commissieleden vroegen de directeur naar de wettelijke basis voor de maatregel en die had hij niet. De zaak werd aangehouden en diende een maand later opnieuw. (Toen was ik vrij.) Ik had tot die zitting het bajes-T-shirt aangehad, maar daarna heb ik het niet meer aangehouden. Het viel niet zo heel erg op, want veel vrouwen hadden een blouse of trui over het gewraakte T-shirt aan. De werkmeester zag wel dat ik het niet aanhad, maar ze zei er niks van. Tot de laatste week. De werkmeester stond me een van de laatste dagen op te wachten. 'Je T-shirt', commandeerde ze. 'Dat heb ik al 2 weken niet aan'. Een piw-er (1) probeerde me over te halen het T-shirt alsnog aan te doen, maar ik weigerde en werd naar mijn cel gebracht. De volgende dag kreeg ik voor de laatste 2 dagen van mijn tijd in de bajes isolement. De laatste avond, na de recreatie, kwam één van de vrouwen afscheid van me nemen bij mijn luikje en toen durfden

de anderen ook! Het beklag werd in eerste instantie door de Commissie van Toezicht ongegrond verklaard. Ik maakte bezwaar tegen de beslissing en op 19 september kwam de zaak voor bij de Raad voor Strafrechtstoepassing.

Midden november kreeg ik een brief met de uitspraak: de Raad voor Strafrechtstoepassing vond dat de reden die de directeur aanvoerde om T-shirts te verplichten, geen wettelijke grond opleverde om de regel in te voeren. Volgens artikel 44 van de Penitentiaire Beginselenwet mag kleding bij de arbeid verplicht gesteld worden, maar - zo stelde de Raad - het gaat hierbij om aan de arbeid aangepaste kleding (beschermende kleding). Bij het inpakken van roerstaafjes - het werk dat wij in Evertsoord deden - kan je niet zeggen dat een T-shirt nodig is ter bescherming van je lijf of kleren. 'De beslissing van de directeur om de gedetineerden, onder wie klagster, te verplichten om tijdens de arbeid het gewraakte T-shirt te dragen is dan ook genomen in strijd met een wettelijk voorschrift', aldus de Raad. Mijn klacht werd gegrond verklaard! Gerechtigheid bestaat dus soms toch nog! Evertsoord kan de T-shirts weer afschaffen!

Barbara Smedema

1) werknemer in penitentiaire inrichting

'Meer durven, niet te voorzichtig zijn!'

'Wij kunnen iets leren van de LPF.' Met deze prikkelende stelling gaf René Danen de aftrap voor de discussie tijdens de avond van 27 november in Utrecht: 'Het web van verzet, nieuwe strategieën voor de vredesbeweging', georganiseerd door Humanistisch Vredesberaad, Pais en Haags Vredes Platform. De levendige avond bracht een bescheiden aanzet tot een nieuwe aanpak van het verzet.

'Hoe kunnen we ons als vredesbeweging versterken? Nieuwe tips, strategieën en nieuwe namen om het gemeenschappelijke doel van de gefragmenteerde vredesbeweging te bereiken zijn zeer welkom', zo opende gespreksleider Fred Valkenburg de redelijk goed bezochte bijeenkomst. Hij inventariseerde eerst wensen van het geschakeerde publiek en gaf toen een van de gangmakers van 'Keer het Tij', René Danen, het woord. Deze blikte terug op de unieke wereldwijde vredesdemonstraties van 15 februari, op initiatief van het Wereld Sociaal Forum in gang gezet. Het mondiale karakter ervan was alleen mogelijk door het wereldwijde web. 'Door nieuwe trends sluiten veel jongeren zich weer aan

bij linkse brede bewegingen. De verzuiling lijkt gepasseerd, een nieuwe koers is uitgezet en nieuwe standpunten worden ingenomen. Door de LPF werden mensen gedwongen te kiezen. Hiervan kunnen we iets leren. We moeten meer gewaagde uitspraken doen. Meer durven, niet te voorzichtig zijn!', aldus Danen.

Danen noemde diverse actievormen, variërend van massa-mobilisatie - waar de media aandacht aan geven -, de lokale acties van 'Keer het Tij' op 18 december, tot het met een beperkte groep actie voeren, zoals bij Volkel of bij het bezetten of omsingelen van gebouwen. Boycotactie vindt hij een minder goed idee. Danen eindigt met het noemen van actie-data, afgesproken door het Europees Sociaal Forum: 20 maart 2004: Europese actie tegen de Irakoorlog en de bezetting van dat land; 9 mei 2004: voor een socialer Europa.

De tweede spreker, Jan Schaake, speelt een leidende rol in het Platform tegen de 'Nieuwe Oorlog'. Hij kon zich vinden in de actievormen die Danen noemde en voegde daar nog een aan toe: de politieke lobby. Als derde sprak Flip Vonk, vam 'A Seed Europe', een internationale jongerenorganisatie tegen de wereldbank en voor milieu, ontwikkeling en solidariteit. Vonks beweging heeft alles te maken met vrede én met geweld. 'Beter omgaan met het milieu in dagelijks gedrag en een bewustere leefwijze' vindt hij juist binnen de vredesbeweging noodzakelijk. De werking van massa's, maar ook van prikacties, ziet hij als belangrijk. Zijn advies: 'Blijf boeien'.

Tot slot enkele uitspraken:

* De linkse beweging moet zich eerst richten op progressief Nederland.

* We moeten meer inspelen op gevoelens.

* De krachten bundelen voor actie en info, zoals vredes-websites.

Anke Polak

Dit is een selectie uit de landelijke Aktie Agenda © van Omslag en Socia Media. De meest recente en volledige versie van de Aktie Agenda staat op www.sociamedia.nl/agenda (u kunt hier ook zelf agendapunten invoeren).

Forumdiscussie 'Het volk van Irak, nu en straks'

met

Hassan Akef

(Communistische Partij Irak),

Robert Soeterik

(gevraagd; hij is lid van 'Middle East Research Associates-MERA')

Geert de Moorter

(gevraagd; lid van Artsen voor de Derde Wereld).

Vrijdag 23 januari 19.30-22.00 uur,
WDC Mariahoeve, Ivoorhorst 155,
Den Haag.

Organisatie: Iraaks Platform (070-3477049) en Haags Vredes Platform-Den Haag tegen de 'Nieuwe Oorlog' (070-3658533)

TERUGKERENDE ACTIVITEITEN

- **Iedere eerste donderdag van de maand, wake voor wereldvrede:** Silence for Peace (18.00-19.00) / Prayer for Peace (19.00-....). Voor het Vredespaleis, Carnegieplein, Den Haag. 070-3604510, irenevans@hetnet.nl
- **Elke laatste zaterdag vd maand, 13.00-14.00 Stadhuisbrug, Utrecht, stille wake van Vrouwen in het zwart** (mannen i.h.zw. welkom) tegen de bezetting van Gaza, Westoever en O.Jeruzalem en vóór ontruiming van de nederzettingen. Eerstvolgende wake: 27 dec, manukatree2003@yahoo.de
- **Elke woensdag 17.30-18.00: Stiltekring,** uitdelen flyers en gesprekken met passanten. Stationsplein Enschede. Leden Doopsgezinde gemeente Twente-Oost + Enschede voor Vrede. 053-4763341 J. de Jong, janatie@planet.nl
- **Iedere woensdag 13.00-14.00. Protest tegen de besteding van geld aan en in de wapenindustrie.** Beursplein, Amsterdam. Vrouwen voor Vrede-Amsterdam. 020-6260548

Kerstwake Volkel

Woensdag 24 december is er om 20.00 uur een Kerstwake bij vliegbasis Volkel (waar nog steeds Amerikaanse kernwapens liggen). Je kunt mee-eten in het Vredescentrum (Bovenstraat 9, Volkel), dit wel vooraf melden op 0413-275723, www.vredesaktiekamp.nl of 06-23340820

- **Elke donderdag 18.30-19.30 Picket tegen de 'Nieuwe Oorlog'**, voor alle slachtoffers. Voor de Amerikaanse ambassade, Lange Voorhout, Den Haag. Haags Vredes Platform. 070-3251102

- **Za 13, 27 dec, 10, 31 jan 13.00-14.00 Wake van Vrouwen in 't Zwart.** Tegen de Israëlische bezetting van Gaza, West-Oever en O.-Jeruzalem: 'Breek die muur weer af!'. Grote Markt, Groningen (bij regen achter het gemeentehuis) Draag zo zwart mogelijke kleren. Mannen ook welkom! Vrouwen in 't Zwart, 050-5412174/3021940, janny.beekman@wanadoo.nl

MEERDAAGSE ACTIVITEITEN

- **T/m wo 31-12 Expositie 'Leven en werk van vredesactivist Kees Koning'** in Salon van Figaro Pasquale Capone, Begijnensteeg 10, A'dam; open: di t/m vr van 12:00-18:00. Info: 070-3658533

EENDAAGSE ACTIVITEITEN

- **Vr 12 dec 13:00-17:00 Ronde tafel: 'Na Cancún: Alternatieven voor het WTO-beleid'**. Verteg. van maatsch. org's maken de balans op. Mmv. Wemos, Novib, BothEnds, XminY, Milieudéf., ABC, FNV, e.a.. De Kargadoor, Oudegracht 36, Utrecht. Project Voor de Verandering. 020-6279661 (Kees/Martijn). www.globalalternatives.nl

- **Vr 12 dec Feestelijke presentatie van Habibi Maghribi:** muziekproject met jongeren v/h Jongerencentrum Het Klooster uit de R'damse wijk het Oude Noorden. Oliv. Mimoun Himmit. Ihkv. Festival Focus Marokko 2003. St. Habibi; org. jongerenctr Het Klooster project Ben M'sick, Deelgem.Noord, Conservatorium R'dam en St. Studio. m.jahfel@chello.nl

- **Vr 12 dec Wereldmaaltijd** (op basis van eerlijke mondiale voedselverdeling). In de hal van gemeentehuis Wester-Koggenland (NH). Vooraf reserveren! Werkgroep Conciliair Proces Avenhorn-De Goorn. Loes Sjerp, 0229-541288, sjerploes@freeler.nl. Meer over 'De Wereldmaaltijd': www.omslag.nl/voedsel.htm

- **Za 13 dec Open dag in instellingen die met dak- en thuislozen werken.** In heel Nederland. Ihkv. landelijke Daklozendagen 2003. De Tussenvoorziening, 030-2340819 www.leidscherijn.nl/wonen-parkwijk-groenesticht.html

- **Zo 14 dec 12.00-17.00 Groene kerstmarkt.** De Kleine Aarde, Klaverblad 1, Boxel. € 3,50. www.dekleineaarde.nl, 0411-684921

- **Zo 14 dec en zo 18 jan 13.30-16.30 Politiek cafee Solidaire Economie:** Verantwoordelijkheid/markt. Met Paul Dijkstra (ver. Solidair). De Hobbitstee, Van Zijlweg 3, Wapserveen. Vrijw. bijdrage. Theo Koster, 0521-321328, www.solidair.nl

'Wapenmarkt'

'Wapenmarkt' onder het motto: 'Nothing Domestic' van de Ierse kunstenaar Malachi Farrell, dinsdag t/m zondag 11:00-17:00 (t/m 15 februari) in het Gemeentemuseum, Stadhouderslaan 41, Den Haag, 070-3381111; catalogus € 16,95

- **Zo 14 dec 14.00-15.00 Wake bij grensgevangenis in de Bijlmerbajes** (Amsterdam) 13.50 verzamelen bij metrostation Spaklerweg

- **Do 18 dec Landelijke actiedag 'Keer het Tij' - tegen de kabinetsplannen: fakkelwakes, prikacties, demonstraties etc. in tientallen steden. Lokale groepen. Oproep van Platform Keer Het Tij. 020-6891469 of 020-6897555, info@keerhettij.nl www.keerhettij.nl**

- **Zo 21 dec 13:00-17:00 Beurs van Kleine Uitgevers In Paradiso, Weteringschans 6-8, Amsterdam.** Stands van oa. Jan van Arkel, Knust, Atalanta, Gigant, Papieren Tijger etc. en div. kunstenaars. Thema's: literatuur, non-fictie en beeldende kunst. Alles nederlandstalig. 1,50 euro. Org: Jan Dietvorst (Paradiso), 020-6837838, jand@paradiso.nl

- **Za 27 dec Honolulu, première van toneelstuk over asielzoekers** op straat en opvang van ontheemden, door Parels voor de Zwijnen. Oranjekerk, Amsterdam (en daarna div. andere kerken). Promotie/planning: Bureau Barel, 020-4121459, info@bureaubarel.nl

- **Do 1 jan 18.00-19.00 'Stilte voor vrede'**, wake aan de voet van het Vredespaleis. Carnegieplein, Den Haag. Irene van Maria Felice, 070-3604510, irenevans@hetnet.nl

- **Do 29 jan 13.30-17.30 Trimester Vredessymposium: 'Kleine wapens groot probleem'.** TUE auditorium zaal 5, Eindhoven. Vredescentrum TUE. 040 - 247 45 46, vredescentrum@tue.nl

Plenaire vergadering Landelijk Platform tegen de 'Nieuwe Oorlog'

Zondag 14 december. Plaats: Emma-centrum, Cremerstraat 245 (t/o 200-220), Utrecht. Emmacentrum is een groep barakken aan zuidzijde v/h spoor Utrecht-Den Haag/R'dam; 030-2938717, emma@lgwkater.nl Info: 030-2714376 en www.wereldcrisis.nl